

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΑΘΗΝΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ-ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

- **Εννοιολογικοί προσδιορισμοί.**
- **Ελληνική πραγματικότητα για το φαινόμενο της μετανάστευσης**
- **Διαπολιτισμική Νοσηλευτική**
- **Μοντέλα Διαπολιτισμικής Νοσηλευτικής**
- **Προαγωγή Υγείας**
- **Προαγωγή Υγείας των μεταναστών**
- **Συμπεράσματα**

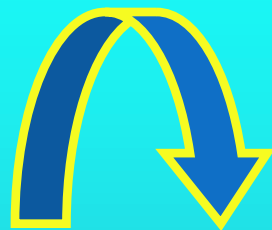
... Η νοσηλευτική εμπεριέχει τη φροντίδα ατόμων όλων των ηλικιών, οικογενειών, ομάδων και κοινοτήτων, με ή χωρίς ασθένεια, οπουδήποτε, αυτόνομα ή σε συνεργασία με άλλους.
Η νοσηλευτική περιλαμβάνει την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη της ασθένειας και τη φροντίδα όσων νοσούν, των αναπήρων και των ασθενών τελικού σταδίου.
Η υπεράσπιση, η προώθηση ασφαλούς περιβάλλοντος, η έρευνα, η συμμετοχή στο σχεδιασμό της πολιτικής υγείας, στη διαχείριση των ασθενών και των συστημάτων υγείας και η εκπαίδευση είναι επίσης βασικοί ρόλοι του νοσηλευτή.

The ICN Definition of Nursing, ICN 2007.

Βασική ευθύνη της Νοσηλευτικής:

**η φροντίδα του ανθρώπου
σε όλες τις φάσεις της ζωής
και
της ανθρωπίνης
δραστηριότητας.**

Εξέλιξη της γνώσης και της επιστημονικής παρατήρησης

Εξέλιξη της Νοσηλευτικής σε ένα ξεχωριστό επιστημονικό επάγγελμα

που αντλεί γνώσεις και δεξιότητες από τις κοινωνικές και βιολογικές επιστήμες, για αρτιότερη κατάρτιση και αποτελεσματικότερη φροντίδα

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

«...αναφέρεται σε ήθη, έθιμα,
αξίες, πιστεύω, και ιδανικά
που μαθαίνονται
και διαδίδονται μεταξύ των μελών μιας ομάδας
και καθοδηγούν
τις σκέψεις , τις αποφάσεις και τις πράξεις τους
με συγκεκριμένο τρόπο».

Leininger, 1991.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (Transcultural Nursing)

“Ο τομέας της νοσηλευτικής
που ενδιαφέρεται
για τη νοσηλευτική φροντίδα
με ένα τρόπο ευαίσθητο
απέναντι στις ανάγκες
ατόμων διαφορετικής κουλτούρας
σε μία κοινωνία.”

(Leininger).

ΜΟΝΤΕΛΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

- ✓ Η θεωρία της Διαπολιτισμικής Νοσηλευτικής της Leininger Sunrise model
- ✓ Της πολιτισμικής καταλληλότητας της Campinha -Bacote cultural competence model
- ✓ Η θεωρία της πολιτισμικής ασφάλειας της Ramsden
- ✓ Η θεωρία της πολιτισμικής ευαισθησίας της Talabere
- ✓ Το ESFT model των Carrillo, Green, & Betancourt (Explanatory **S**ocial **F**ears **T**herapeutic)
- ✓ Το Papadopoulos, Tilki και Taylor model (Πολιτισμική Αντίληψη, Γνώση, Ευαισθησία και Ικανότητα)

Οι άνθρωποι με διαφορετική πολιτισμική και εθνική ταυτότητα

- ✓ Έχουν διαφορετικές θεωρήσεις για την υγεία και την ασθένεια

Lam&Fielding,2003

- ✓ Έχουν διαφορετική επίπτωση νόσου για μια ποικιλία προβλημάτων υγείας όπως, υπέρταση, διαβήτης και καρκίνος

Newman et al.,2004

- ✓ Αποκαλύπτουν διαφορετικά πολιτισμικά πιστεύω, που επηρεάζουν την έκβαση της υγείας τους

Goodwin&Williams,2004

Οι άνθρωποι με διαφορετική πολιτισμική και εθνική ταυτότητα (συνέχεια)

✓ Υπόκεινται σε Ανισότητες στον τομέα της Υγείας

✓ Αντιμετωπίζουν αδυναμία πρόσβασης στις υπηρεσίες της υγείας

Supples and Smith (1995)

✓ Παραμένουν σιωπηλοί και αόρατοι από τον «κυρίαρχο πολιτισμό»

Freire's (1970)

✓ Περιθωριοποιούνται.

**ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ
ΑΣΘΕΝΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ**

- Ειδικότερα, η **ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων** περιλαμβάνει την αγορά εργασίας του ιατρικού και νοσηλευτικού δυναμικού και των λοιπών επαγγελματιών υγείας καθώς επίσης και την πιθανή ζήτηση υπηρεσιών από πρόσωπα που διαμένουν για μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα σε άλλη χώρα. Η **ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων** αναφέρεται στην αγορά και την προμήθεια των φαρμακευτικών σκευασμάτων και των ιατρικών συσκευών ενώ η **ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών** στην παροχή ιδιωτικής και υποχρεωτικής ασφαλιστικής κάλυψης. Τέλος, η **ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων** αφορά τις επενδυτικές δραστηριότητες σε ιδιωτικές νοσηλευτικές μονάδες_.

- Οι διατάξεις της Συνθήκης για την ΕΕΑ επιδρούν στην παροχή των υπηρεσιών υγείας από τα εθνικά συστήματα υγείας και προς ποια κατεύθυνση;

- Η κατοχύρωση του δικαιώματος των πολιτών των κρατών μελών της Κοινότητας για παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε άλλο κράτος μέλος ήταν αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας εξελικτικών σταδίων με σημείο σταθμό την έκδοση των κανονισμών του Συμβουλίου 1408/71 και 574/72.

- Η κατοχύρωση του δικαιώματος των πολιτών των κρατών μελών της Κοινότητας για παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε άλλο κράτος μέλος ήταν αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας εξελικτικών σταδίων με σημείο σταθμό την έκδοση των κανονισμών του Συμβουλίου 1408/71 και 574/72.

- Ο συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στα πλαίσια της Ένωσης αναφέρεται σε τρεις βασικές κατηγορίες διασυνοριακής φροντίδας υγείας, ανάλογα με τις αιτίες που συμβάλλουν στην εμφάνιση του φαινομένου:
  - α) τους μετανάστες εργαζόμενους και τα προστατευόμενα μέλη τους, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακά απασχολούμενων οι οποίοι εργάζονται σε ένα κράτος μέλος αλλά διαμένουν σε ένα άλλο στο οποίο επιστρέφουν καθημερινά,
  - β) τους εργαζόμενους που διαμένουν προσωρινά για μικρό χρονικό διάστημα σε κράτος μέλος άλλο από αυτό που έχουν θεμελιώσει το ασφαλιστικό τους δικαίωμα είτε για προσωπικούς (π.χ. τουρισμός) είτε για επαγγελματικούς λόγους και τους παρέχεται κάλυψη σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης και
  - γ) τους μετακινούμενους ασθενείς, κατόπιν έγκρισης του ασφαλιστικού τους φορέα για τη λήψη θεραπευτικών υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος.

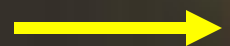

ΡΟΛΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΗ

- ✓ **Επικοινωνία με τις ομάδες των μεταναστών**
- ✓ **Κατανόηση των συνθηκών διαβίωσής τους που επηρεάζουν την υγεία τους**
- ✓ **Κατανόηση της διαφορετικής κουλτούρας και αποδοχή**
- ✓ **Προσδιορισμός των αναγκών**
- ✓ **Δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού**
- ✓ **Υποστήριξη των θέσεων με δεδομένα από κατάλληλα σχεδιασμένη έρευνα.**

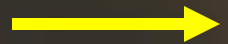
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

- Μάθε την κουλτούρα του πληθυσμού τον οποίο προσεγγίζεις.
- Άκου τι έχει να πει η κοινότητα.
- Δείξε σεβασμό.
- Δείξε υπομονή.
- Κέρδισε την εμπιστοσύνη προσώπων κύρους.
- Συνεργάσου μαζί τους με διαφάνεια.
- Να παρέχεις έγκυρα στοιχεία σχετικά με το τι μπορείς να προσφέρεις.
- Επικαλέσου την αντικειμενικότητα της επιστήμης.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ (συνέχεια)

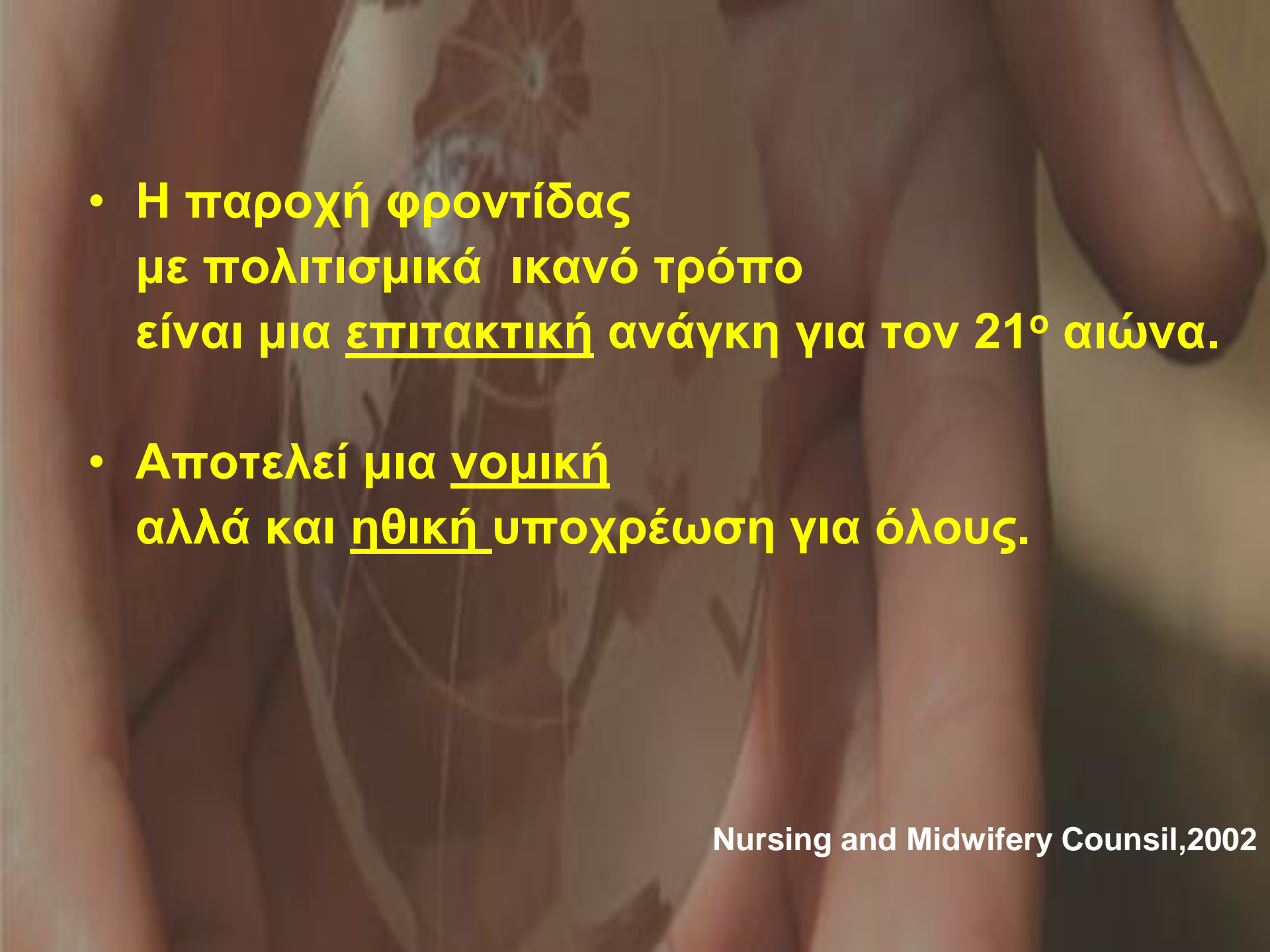
- Μην κρίνεις αξίες ή συμπεριφορές.
- Χρησιμοποίησε το λόγο με προσοχή.
- Συνεργάσου με τοπικούς παράγοντες.
- Οικειοποιήσου το ρόλο αυτού που βοηθά-όχι αυτού που τα ξέρει όλα.
- Κατανόησε αυτούς που διαφωνούν μαζί σου.
- Βρες κοινά στοιχεία με τον πληθυσμό-στόχο. **Τόνισε το θετικό, ιδίως όταν αναφέρεσαι σε επιβλαβείς για την υγεία παραδοσιακές πρακτικές.**
- Επιχειρηματολόγησε για τις ιδέες σου.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ (συνέχεια)

- Δημιούργησε ευκαιρίες για τις γυναίκες.
- Χτίσε τις ικανότητες της κοινότητας.
- Προσέγγισε την κοινότητα με δημοφιλείς τρόπους, όπως μουσική και χορός
- Άσε τον καθένα να κάνει αυτό που ξέρει καλά
(π.χ. ο ρόλος των πνευματικών ηγετών είναι να καθοδηγούν και να συσπειρώνουν).
- Καλλιέργησε τις συμμαχίες.
- Γιόρτασε για τα επιτεύγματα
- Μην παραιτείσαι!

(The United Nations Population Fund, "Guide to Working from Within: 24 Tips for Culturally Sensitive Programming")

-
- Η παροχή φροντίδας με πολιτισμικά ικανό τρόπο είναι μια επιτακτική ανάγκη για τον 21^ο αιώνα.
  - Αποτελεί μια νομική αλλά και ηθική υποχρέωση για όλους.

Να θεωρείτε την οικουμένη πατρίδα σας,
με κοινούς νόμους
όπου θα κυβερνούν οι άριστοι ανεξαρτήτου φυλής.
Δεν χωρίζω τους ανθρώπους όπως κάνουν οι στενόμυαλοι,
σε έλληνες και βαρβάρους.
Δεν μ' ενδιαφέρει η καταγωγή των πολιτών
ούτε η ράτσα που τους γέννησε.
Τους καταμερίζω με ένα μόνο κριτήριο,
την αρετή!
Για μένα κάθε καλός ξένος είναι έλληνας
και κάθε κακός έλληνας είναι χειρότερος από βάρβαρο(...)
Από μέρους μου θεωρώ όλους ίσους,
λευκούς και μελαπούς.
Και θα ήθελα να μην είσθε μόνο υπήκοοι της κοινοπολιτείας μου ,
αλλά μέτοχοι,
όλοι συνέταιροι!

Απόσπασμα από τον όρκο του Μ. Αλεξάνδρου στην Ώρη.
Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι , Κεφ.Μ. Αλέξανδρος